

№ 179 (25665)

РÆСТÆДЗВИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2022 азы 29 сентябр — рухæны майы 29 бон, цыппæрæм

Аргъ 10 сомы

КÆСУТ НОМЫРЫ:

2 ХЪУЫДДАДЖЫ НЫХАС
Хайгай æрсидты фарстатæ

3 ИСТОРИЙЫ СЫФТÆ
Ирон хæстонтæ паддзахи æфсады

4 УÆЛАХИЗДАУТÆ
Национ литературон преми

Æмбырд

Гражданæг æхсæнады домæнтæм гæсгæ

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО видеобастдинады фарцы архайдта, Уæрæсейы Президенты Æххæстбарджын минæвар Цæгат Кавказы федералон зылды Юрий ЧАЙКА цы æмбырд сарæзта, уым.

Æххæстбарджын минæвар куыд загъта, афтæмæй Уæрæсейы Президент "Хайгай мобилизацийы тыххæй" цы хæстæ сæвæрдта, уыдонмæ куыд-фæндыйы цæстæй кæсæн нæй.

Æрсидтон къамистæ хъуамæ гом уой æмæ сæ куыст кæной гражданаг æхсæнады домæнтæм гæсгæ. Юрий Чайка бафæдæхста регионы разамонджытæн, цæмæй алы ран дæр фæзыной психологон кабинеттæ, уыдон хæстон службæгæнджыты бионтæн бахъуаджы рæстæг æххуыс кæндзысты. Æнæбындур ха-

бæрттæ парахат кæнынæн гæрæнтæ æвæрдзысты. Дарддæр фæбæрæг кодтой бæстæ хъахъхъæнæн комплексы куыстуæтты уавæр. Хъуамæ сæ архайд ма уромой. Æххæстбарджын минæвар

байхъуыста регионы разамонджытæм, уыдон радзырдтой, Уæрæсейы Президенты Указ куыд æххæст кæнынц, уый тыххæй. Юрий Чайка куыд бафиппайдта, афтæмæй æппæт хицауиуæггæнджытæ дæр

иумæ уыцы хъуыддæгтыл бацархайдысты. Уый тыххæй фехъусын кодта РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ.

Нæ уацхæссæг

Арæнтæ

Хъæуы уæлæмхасæн мадзæлттæ

Арæнхъахъæнджытæн пункт "Уæллаг Ларс"-ы, Гуырдзæстоны арæныл, арæст æрцæудæн æфсаддон комиссары æрсидты пункт.

Ацы уынаффæ хаст æрцыд Цæгат Ирыстоны мидхъуыддæгты министры, паддзахадон автоинспекцийы æмæ республикæйы Æдасдинады федералон службæйы арæнхъахъæнæн управленийы æмæ цæгатирстойнаг таможеныйы разамонджыты иумæйæг фембæлды. Уымæй уæлдай, "Уæллаг Ларс"-ы бар лæвæрд æрцæудæн арæныл фистæгæй ацæуына.

"Фембæлды архайджытæ банысан кодтой уый, æмæ Гуырдзæстоны рдæм цы рог транспорт цæуы, уый фылдæрæй-фылдæр кæны, кæд мадзæлттæ арæст цæуы, уæддæр. Уымæ гæсгæ, уавæр нырма у æндыгд, æмæ хъæуы уæлæмхасæн мадзæлттæ саразын граждæнты æдасдинады хъуыддæжы", — загъдæуы хъусынгæнинаджы.

Нæ уацхæссæг

Ахсджиаг ныхас

Экономикон рæст

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗНАЙТЫ Барис скотта министры æмбырд, уым æркастыты 2022 азы фыццаг æмбисы республикæйы социалон-экономикон рæзты хатдзæгтæм. Фæбæрæг кодтой программæ "Цæрануæттæ"-ийæн уæлæмхасæн æххуыс бакæныны, сндæр сывæлладтæн фатерта радтыны, социалон политикæйы, ахуырады, спорты, транспортон инфраструктурæйы æмæ андæр фарстатæ.

Экономикон рæзты министр Кучиты Зауыр куыд радзырдта, афтæмæй республикæйы социалон-экономикон рæзты макробæрæггæнæнтæ сæхи дзæбæхæй равдстой. Экономикон архайдты æппæт хуызты промышленнон куыстады индекс рауад 110 проценты. Цæрæн-уæтты арæстæд 18 проценты фылдæр фæцис, фаронимæ абаргæйæ сарæзтой 185,9 мин квадратон метры. Хъæуонхæдзардон продукцийы рауагъд 2,4 проценты фылдæр фæцис, схызт 5 миллиард æмæ 822 миллион соммæ. Æппæт финансон гуырдæн-тæй экономикон æмæ социалон къабазмæ инвест-

тицитæ æрбафтыд 8 миллиард æмæ 936 миллион сомы.

Дзанайты Барис куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй хъуамæ экономикæ дарддæр дæр хъахъхъæд цæуа. "Мах цы экономикон

рæст уынæм, уый æвдисы нæ фидæны нывыл уавæр. Ууыл куыд æппæт хицауад дæр. Æппæт тытæ дæтдыстæм паддзахдон программæтæ æмæ национ проекттæ аразынмæ. Ис федералон æмæ регионалон æххуысы мадзæлттæ. Уыдæтты фарцы нæ адæмы фæрныгад фылдæр кæндзæн", — загъта Хицауады Сæрдар.

Паддзахадон ибонад æмæ æххы ахастдинадыты министр Тедеты Руслан куыд загъта, афтæмæй Æрыдоны спортивнон комплекс хъуамæ радтой районы ибонадмæ. Хицауады Сæрдары ныхасмæ гæсгæ, спортивнон комплекс адæмæн тынг ахсджиаг у, æппæт республикæйæн дæр æхсызон у йæ сарæст. Алы фадæттæ дæр дзы ис, сывæллæттæ дзы сæ рæстæг пайдаимæ æрвитынц.

(Кæрон 2 фарсыл)

Уавæр

Æфсæддон æрсидт цæуы дарддæр

Хайгай æрсидты фæлгæты Цæгат Ирыстонæй 500 адæймаджы æрвыст æрцыдысты æфсæддон хæйттæм.

"Хуссайраг æфсæддон зылды штабы хæслæвæрдмæ гæсгæ республикæйæ хъуамæ æрсидты æрвыст æрцæуа мин адæймаджы бæрц, æмæ афтæмæй уый æххæстгонд æрцыд 50 процентæй, — загъта Цæгат Ирыстоны æфсæддон комиссары хæдварæг Абрил Абдуллаев. Уый ма куыд загъта, афтæмæй "Уæллаг Ларс"-ы æрсидты пункт пæвæскæтæ райдыдта дæттын, хайгай æрсидтмæ чи хауы, уыцы граждæнтæн, æфсæддон хыгъды кæм æвæрд сты, уый нæ нымайгæйæ. Дыууæ боны дæргыты пункт пæвæскæтæ уæрста æрмæст Цæгат Ирыстоны цæрджытæн, фæлæ абон, Хъахъхъæнынады министрадимæ бауынаффæ кæнгæйæ, уыцы куыст уæрæхдæргонд æрцыд. Сидтонты федералон номхыгъдтæ сты а р æ н х ъ а х ъ æ н æ г управленийы куджытæм.

Æфсæддон комиссары хæдварæг куыд банысан кодта, афтæмæй граждæнтæн æрмæст пæвæскæ радтынц, йæ дарддæры архайдтыл та йæхæдæг дзуалп дæтты. Фæлæ æфсæддон комиссардмæ куы нæ æрбацæуа, уæд дзуалп дæтдæн уголовон æгъдауы.

Нæ уацхæссæг

Хæстон операци

Уæлахизимæ — хæдзармæ

Цæгат Ирыстоны цæрджытæй фыццагдæр æрсидтæ чи бахауд, уыдон арвыстой сæрмагонд хæстон операци кæнынмæ. Аэропорты рæнхъон лæуд хæдтæхджыты сбадыны разма ракодтой.

Беслæнмæ стахтысты æртæ хæдтæхæджы, уыдон мобилизацимæ бахауæг адæмы сæмбæлын кæндзысты Хъырымы аэропорт Джанкойыл.

Республикæйы Сæргълæууæг Сергей Меньяйло аэропортмæ æрбацыд, цæмæй ирон хæстонтæн фæндарæст загъта.

"Сымах уæ рагфыдæлты аккаг фæдонтæ стут. Тагъд мах сæмбæлдыстæм, чысыл рæстæджы фæстæ уым уыдзынæн. Сæйрагдæр — хæдзæрттæм уæлахизимæ æрыздæхут", — загъта республикæйы Сæргълæууæг.

Нæ уацхæссæг

Æмгуыстад

Хæдбар хызты минæвæрттæ

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд Уæрæсейы Хæдбар хызты минæвæрттимæ. Ныхасы архайдтой Цæгат Ирыстоны Хицауады Сæрддары хæдварæг Игорь БАРСКОВ, Хæдбар хызты директор Иван БАБУХАДЗЕ, координацион советы уæнгтæ Олег ПОНОМАРЕВ æмæ Эдуард ЮНУСОВ.

Фæбæрæг кодтой республикæйы æмæ Хæдбар хызты æмгуыстады фарстатæ. Рæгъмæ рахастой бынæттон хъæуонхæдзардон продукциуадджытæн æмæ хицæн фермерон хæдзарæдтæн æххуысы мадзæлттæ, импорты бæсты бынæттон продукциуадзыны нысантæ æмæ æндæр хъуыддæгтæ.

Хæдбар хызты цæдис æххæсты Калининградæй Камчаткæмæ æппæт бæстæйыл. Амалхъомадон хъуыддæгты æнтыстдзинæдтæ парахат кæны цæдисы уæнгтыл, кæрæдзимæ сæ хæстæг кæны. Республикæйы Сæргълæууæг куыд радзырдта, афтæмæй амалхъомады фæр-

найдзаг климæт у хицауады сæйрагдæр хæстæй иу. "Махæн базарады хызтимæ æмгуыстад хъæуæг у, пайда дыууæтæн дæр хæссы. Разæй нæм хорз хъуыддæгтæ æнхъæлмæ кæсынц, нæ хъомысыл нæ зæрдæ дарæм. Уæрæсейы цы продукци уадзынц, уый агурд цæуы, фæлæ базарадон хызтæм тыххæй хызты. Мах уын æппæт хæдбар хызты дæр фехъусын кæндзыстæм, нæ зæрдæ дарæм æмгуыстадыл", — загъта Сергей Меньяйло.

Уæдджытæн цалдæр фембæлды уыдзæн Цæгат Ирыстоны амалхъомтимæ,

бæбæрæг кæндзысты "Бавари"-йы, "Деликат"-ы, "Сигма-Премииум"-ы, "Арлан-Фиш"-ы, "Де-Густо"-йы куыстуæттæ.

Уæрæсейы Хæдбар хызтæ розницæйы компанитæ бану кодтой, 40 базарадон хызты сæм ис. Æдæппæтæй сæм куысынц 2500 дуканийы. Сæ сæйраг нысан у регионалон розницæйы хызты рæст, сæ ерысхъомдзинад сын фæбæрæзонддæр кæнын.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Указ фыст æрцыд

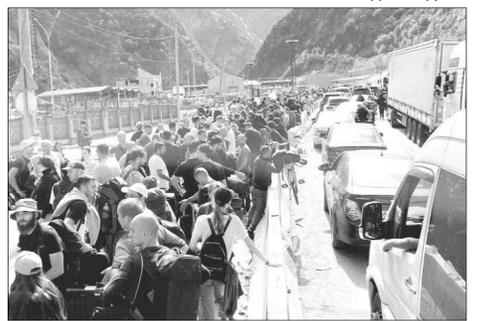
Бæрзонд цæттæдзинады фæтк

Æнæнхъæлæджы уавæртæ ма 'руадзыны къамисы æмбырд скотта РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО. Куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй хъуамæ Цæгат Ирыстоны скæной бæрзонд цæттæдзинады фæтк. Ахæм указ фыст æрцыд.

Уымæй уæлдай ма бафсдзæн, транспорт Цæгат Ирыстонмæ уадзынæн гæрæнтæ сæвæрыны гæххæтт дæр. Уыцы гæххæтт фæзындзæн, республикæйы транзитон транспорт æмæ граждæнтæ кæй фæгæр сты, уый тыххæй. Хъауынд Уæрæсейы арæнты сæрты Гуырдзæстонмæ ахизын.

Республикæмæ æрбахизæнты æмæ уадзæн пункт "Уæллаг Ларс"-ы цур сæвæрдтой военкоматты æмæ хицауады минæвæрттæй конд куысæг оперативон къордтæ. Сæ хæс у, бæстæ Хъахъхъæнынады министрадты хыгъдтæм гæсгæ, æрсидт кæуыл æххæссы, уыдонæн пæвæскæтæ дæттын. Сергей Меньяйло ныхасмæ гæсгæ, Цæгат Ирыстоны хæстон хыгъды чи ис æмæ иннæ регионы цæрджытæм дæр уыцы фæтк хаудзæн.

"Пæвæскæ кæмæ радтат, уый хъуамæ уайтагъд æрсидтон пунктмæ ма ацæуа. Уæрæсейы Президенты Указмæ гæсгæ, военкоматмæ ма 'рбацæуын йæ фæстæ расайдзæн уголовон бæрндзинад. Кудзыстæм Уæрæсейы

Президенты Указы домæнтæм гæсгæ", — загъта республикæйы Сæргълæууæг.

Абонны онг Цæгат Ирыстоны Хæстон комиссарад пайда кодта хайгай мобилизацийы хыгъдтæй æмæ республикæйы æфсæддон хыгъдты æвæрд хыгъдтæй. Республикæйы Сæргълæууæг сæвæрдта, Уæллаг Ларсы рæстæгмæй хъармгæнæн пункттæ сæвæрыны, йæ бынат ын бырæттæй расыгъдæг кæныны хæстæ. Тагъд медицинон машинæты экипажтæ хъуамæ уым рад хæссой. Республикæйы Мид-

хъуыддæгты министрады хъусынгæнинагмæ гæсгæ, 25 сентябрæй 26 сентябрмæ Гуырдзæстонмæ Уæллаг Ларсы сæрты Уæрæсейы граждæнтæй ахызтысты 10808 адæймаджы.

26 сентябрæй 27 сентябрмæ та — 9440 адæймаджы. Æппæт транзитон транспорт цæуы Цæгат Ирыстоныл, фæндæгтыл азмæлæн нæй, уый тыхстдзинæдтæ æвæрын кæны. Сергей Меньяйло куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй Цæгат Ирыстоны цæрджытæн сæ бон у, сæ гæххæттæ бавдисгæйæ, сæ фæндагыл дарддæр цæуын.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Дзырды фарн

Æцæг Кавказы хохы зæнæг хъæбатыр сты, æхсары бын нæ тасынц, топпы цæфæй нæ хъæрзынц

ТÆДУАТЫ Секса

Боныхъæд

Республикæйы гидрометцентр куыд хъусын кæны, афтæмæй абон, 29 сентябры, нæ уардзæн. Уæлдафы температурæ республикæйы — 24-29 градусы хъарм, Дзæуджыхъæуы — 24-26 градусы хъарм.

Боны дæргъ — 11,52

Хурсыкаст — 05,54
Хурныгуылд — 17,46

Валютæйы аргъ

Доллар — 58,15
Евро — 55,71

12+

Кусæг фембæлд

Дыууын аст трамвайон вагоны — Уралæй

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛОЙЕН кусæг фембæлд уыд Транспорцион машинатæ аразын Уралгай заводы коммерцион директор Алексей СЕРКОВИМÆ.

Фембæлды рæстæг фæбæрæг кодтой, куыст уат æмæ Дзæуджыхъæуы бынæттон хиуынаффæйады администраци цы бæзырд бафыстой, уый фæзилæнтæ. Хуыамæ транспортон машинатæ аразын заводæй райсæм 28 трамвайон вагоны, 71-412 хуы-

зимæ, хъæрæй ныхас дзы куыд хуыса, æрлаууæн бынæттæ æвдыст куыд цæуой, ахæмтæ. Ацы азы кæрон уалы фыццаг парти республикæмæ фæзындзæн. Æххæстæй трамвайтæ Цæгат Ирыстоныл сæмбæлдзысты 2023 азы фыццаг æм-

Къамис

Гранттæ — хуыздæртæн

Республикон центр "Мæ бизнес"-ы скодтой социалон къабазы кусæг æрыгон амалхъомтæн гранттæ раттыны тыххæй къамисы æмбырд.

Уырдем фæдзырдтой республикæйы Экономикон рæзты министрды минæвæрттæм, Амалхъомтæн æххуысы фонды директор Гаджиты Батрадзмæ, Амалхъомты барты æххæстбарджын Медойты Тимурмæ, Базардон-промышленнон палатæйы разамонæг Тугъанаты Хъазыбегмæ,

адаймаджы. Куыд сæ равзæрстой, афтæмæй 100 мин сомæй 500 мин сомы гранттæ райсдзысты 16 амалхъомы. Иумæйæг нымæц у, 7,37 милуан сомы. Туайы-фырт куыд радзырдта, афтæмæй къамис æппæт гæххæттæ дæр бæстон равзæрста, амалхъомтæм байхуы-

"Хуыддагон Уæрæсе"-йы регионалон хайады сæрдар Абиты Раманмæ. Сæрдарууæг дзы кодта экономикон рæзты министры хæдивæг Туаты Георги. Паддзахадон æххуыс райсыныл архайдтой 27

ста. Уæлахиздзаутæ систы, домæнтæн дзуапп чи лæвæрдта, уыцы амалхъомтæ. Федералон центрæй иннæ азы æххуыс райсыныл нæ зæрæхсæ дæрæм", — загъта министры хæдивæг.

Нæ уацхæссæг

Указ

Ног сæргълаууæг

Бæдоаты Сослан нысангонд æрцыд Цæгат Ирыстонæйы тарифы регионалон службæйы разамонæгæй. Уыцы Указ æртыцæджы бафыста республикæйы Сæргълаууæг Сергей Меньяло. 2011 азæй 2017 азæм Бæдоаты Сослан ахста алыхуызон бынæттæ тарифы регионалон службæйы. 2019 азæй 2020 азæм уыд ведомствæйы разамонæджы хæдивæг. 2021 азæй нырмæ æххæст кодта разамонæджы хæстæ.

Нæ уацхæссæг

Хуыддаджы ныхас

Хайгай æрсидты фарстатæ

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛО скодта хайгай æрсидты фарстаты оперативон штабы æмбырд. Архайдтой дзы министрæ, районы разамонджытæ, барадхъахъæнаг æмæ хæстон комиссардты, иннæ цæстдарæг ведомствæты минæвæрттæ.

Республикæйы разамонæг куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй ахсджиаг у æххæстæй хайгай æрсидт скæнын, алы адаймагимæ дæр хъæуы комкоммæ ныхас кæнын. "Хуыамæ æппæт ведомствæтæ дæр иумæ кустой, ома, военкоматтæ, мидхуыддагты органы минæвæрттæ, прокуратурæ, муниципалон скондтæ. Адæммæ хуыамæ æппæт хуысынганæнæгтæ хæццæ кæной, æмбарын сын кæнæм, кæй хоныц хæстмæ, цавæр социалон зæрдæдæрæнтæ сын уыдзæн, æрсидт

зонд куысты фæткмæ рахызысты. Цы фæрæзты хицау стæм, уымæ гæсгæ сæ хæстæ æххæст кæнынц. Байхуыстой районы разамонджытæм дæр.

Сергей Меньяло куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй Уæллаг Ларсы, иннæ æмарæн регионты цур барадхæлдтытæн кæрон скæнын хъæуы, бæрон адаймагтæн сæвæрдта уавæр лæмбынæгдæр æвзарыны хæс. Нырæтæккæ уыдзæн пункт Уæллаг Ларсы транспортты бæрц рæзы. Æмбырды ма æркастыты æндæр ахсджиаг фарстатæм.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Адаймаг æмæ закон

"Иугонд Уæрæсе"-йы фæндæттæ

Æшпагуæрæсеон политикон парти "Иугонд Уæрæсе"-йы æрцитта кæмæ фæсидтысты, уыцы æфсæддон службæгæнджытæн законæдон проект бахста кредитон каникулты тыххæй æмæ растæннæгтæ фæллойагон законæдмæ. Уыдон куыстæдджытæн бахæс кæндзысты, цæмæй æфсæддон операцийы архайынмæ чи цæуы, сæ уыцы куджытæн хъахъхъæд æрцауой сæ куысты бынæттæ.

Партийы Генсоветы нырæрдар Андрей Турчак куыд фехуысын кодта, афтæмæй фыццаг законæдон проект бар дæтты æфсæддон службæгæнджытæн æрсидты фæстæ æфсæддон службæмæ контрактмæ гæсгæ, кæнæ æрсидтмæ гæсгæ дæр бацауыны размæ кæм куыста, уыцы организацимæ раздæхынæн кæнæ йæ раздæры бынаты кæнын. "Уымæй уæлдай, цы ивдзинæдтæ бахастæм, уыдон бар дæттыцц, æфсæддон службæйы цы рæстæг уыдис, уый фæллойагон стажыл банымайынæн, уæлæмхасæнæн фæдзæхстытæ та ныуадздысты куыстæн, стæй æнæпадзахадон пенсион æфсæддон социалон-цардыуаджы уавæрæтæ фæхуыздæр кæнынæн дæр", — фæбæлвырддæр кодта уый.

Уымæй уæлдай, æхæм æфсæддон службæгæнджыты бинонты уæнгтæ райсдзысты уæлæмхасæн бартæ дæр. "Бæлвырддæр зæгъгæйæ, фылдæр бартæ уыдзæн организацыйы штат фæкыддæр кæнынны рæстæг уыдоны куысты бынæттæ бахъахъæнынæн. Ахæм куджыты куыстæттæ джы бон нæу уæлдай сахæттæ сæ кусты кæнын, стæй сæ æвæндонæй командировкæйы æрвитын дæр", — балхынц кодта Андрей Турчак. Æппæт алы ивдзинæдтæ фидаргонд æрцаудзысты Хицауады уынаффæтæй. Кредитон каникулты тыххæй цы законæдон проект фидаргонд æрцаудзæн, уымæ гæсгæ æрсидтмæ фæсидæг æфсæддон уымæй уæлдай варианттæ уыдзæн æрвылæйон бафыстытæ фæ-

къаддæр кæнынæн, цы æфстауæттæ дары, уыдоны тыххæй. Райст кредитты фæдыл химæрæдтæ хæстæ уæрд цæудзысты, æфсæддон службæгæнджытæн мæлæты онг йæ даринæгтæ раздæр чи уыд, уыдонæн", — бафиппайдта Андрей Турчак.

Уымæй уæлдай, "Иугонд Уæрæсе"-йы фæндон хæссы, цæмæй цæрæнуатон-коммуналон хæлдзарды лæггæдты тыххæй пенитæ нымад ма цæуой Сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджытæн. Ныхас цæуы куыд бархионтты, афтæ æрсидты фæлгæты кæмæ фæсидтысты, уыдоныл дæр. Дарддæр парти куы æндæр хъæлæрыстыл дæр. Зæгъæм, Сæрмагонд æфсæддон операцийы архайæг студенттæн æфсæддон службæгæнджытæн академикон отпусктæ дæттыныл (хъæлæрыст æрвырт æрцыд бæстæйы Рухсады министрæдæм Ахуырады министрæдмæ дæр), хæстон архайдтыты инвалидтæн лæвар социалон лæггæдтæ кæныныл, сæ дарджытæ хæсты кæмæн фæмард сты (амардысты), уыцы сывæлæттæн сколайы лæвар хæринæг дьууæ хатты дæтын æмæ æндæртæ.

САНАТЫ Альбинæ, Æппæтуæрæсеон политикон парти "Иугонд Уæрæсе"-йы регионалон хайады пресс-службæ

Социалон хъæппæристæ — царгмæ

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛОЙЕН кусæг фембæлд уыд Стратегион хъæшæристы агентды генералон директор Светлана ЧУШШЕВАИМÆ. Ныхас рауад Цæгат Ирыстонæйы инвестицион климаты рæзтыл, социалон фарстатыл, ома, Нацийон социалон хъæшæристыл.

Сæрмагонд хæстон операцийы архайæг æфсæддонтæ æмæ афицертæн реабилитаци кæнынны проекттæм стыр æргом аздæхтой. Республикæйы разамонæг куыд загъта, афтæмæй регион агентдымæ сæвæрдтæ куы. "Райдыдтам 2013 азы, республикæйы социалон-экономикон рæзт æмæ йæ инвестицион бакаст зæрдæмæдзæуæг цæмæй уой, уый нын тынг ахсджиаг у. Агентды хъæппæристæ нын æххуыс кæнынц. Хуыамæ иннæ проекттæй дæр спайда кæнæм республикæйы

цæрджыты фæрныгадæн. Цæгат Ирыстонæйы размæ-цыд нæ сайраг нысан у", — загъта Сергей Меньяло.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

Цæстдард

Пенси — æнæзакъонæй

РЦИ-Аланийы Прокуратурайы зылынгæнаг хатдзæг фидаргонд æрцыд бынæттон 43-аздыд цæрдæджы уголовон хуыддаджы фæдлы.

Уый зылынгонд цæуы УФ-йы Уголовон кодексы 159.2-æм статьяйы æртыккаг хаймæ гæсгæ (фæлгъвдзинад бафыстытæ исгæйæ).

Слесты бæрæггæнæнтæм гæсгæ нæлгоймаг пенсион оргæнтæй басусæг кодта, кæмæмæ цард, уыцы фыдыфсымæр кæй амард, уый, æмæ дарддæр иста йæ пенси, æндæр социалон бафыстытæ. 2919 азы ноябрæй 2022 азы февралмæ ахосджын пенсион фонды регионалон хайадон зиян æрхаста 550 мин сомы.

Зылынгæнаг фидаргонд хатдзæгимæ уголовон хуыддаг дарддæр æм æркасыны тыххæй æрвыст æрцыд Æрæфы районы тæрхондонмæ.

Юлия КОЛЛЕГОВА, республикæйы прокуроры æххуысгæнаг дзыллон хабархæссæг фæрæзтæ æмæ æхсæнадимæ æмархайды

Экономикон рæзт

(Райдайæн 1 фарсыл)

Министры кабинет сфидар кодтой, программæ "Уæрæсæйæг бинонтæн цæрæнуæттæ"-йы, нысанмæ арæзт субсидитæ чи райсдзæн, уыдоны хыгъдтæ. Ис дзы фараст адаймаджы, нысанмæ арæзт субсиди райсыны бартæ сæм ис. Хицауады Сæрдар куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй субсиди райсын уæлæмхасæн æххуыс у. Уый фарцы се 'фстауæттæ бафиддзысты. "Программæйæн йæ ахадындынад бæрзонд у, нырмæ дзы архайдтой 300 адаймагæй фылдæр. Хуыамæ нæ авналæнтæй паракхатæй пайда кæнæм", — загъта Дзанайты Барис.

Сфидар ма кодтой "Фæндæгон змæлд аразыны центр" скæнынны уынаффæ. Транспорт æмæ фæндæгон инфраструктурæйы комитеты сæрдар Солиты Таризл куыд ра-

дзырдта, афтæмæй хуыамæ стыр уæзæгтæ ласæг транспортæн уæлæмхасæн пункттæ савæрой "Дзæуджыхъæу-Æрыдон-Цыкола-Лескен"-ы фæндагыл. Дзанайты Барис куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй уæлæмхасæн пункт саразыны хъæппæристы зындзинæдтæ фæивуарс кæнд. Хъæппæристы рацыл республикæйы Сæргълаууæгæй.

Фæбæрæг ма кодтой, Мæздæджы æмæ Кировы районы сидзæр æмæ æнæ ныййарджыты æвдиджæй базайæг сывæлæттæн фатертæ балхæнынны фарста. Хуыамæ сидзæр æмæ æнæ ныййарджыты æвдиджæй базайæг сывæлæттæ цæрæнуæттæй афойнадыл æххæст уой.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ

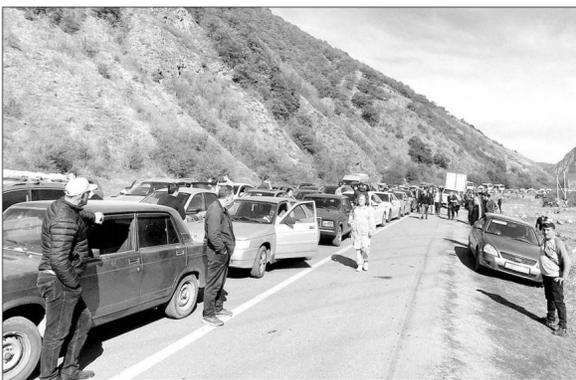
Закъон æмæ уагæвæрд

Уавæр паддзахадон арæныл

РЦИ-Аланийы Мидхуыддагты министрды пæллицæйы инæлар-лейтенант Андрей СЕРГЕЕВÆ амындæй рæстæгмæ цы оперативон кьорд арæст æрцыд, уырдем ведомствæйы 60 кусæджы кæй бахыдысты, уый тыххæй фехуысын кодта министрды пресс-службæ.

Амынд мадзæлттæ кæнын бахуыд бæрæггæнæн-уадзæн пункт "Уæллаг Ларс"-ы фæзуаты, уæвæн ис æмæ, оперативон уавæр фæкардзæр уыдзæн. Уымæн æмæ ам бирæ транспортон фæрæзтæ бамбырд, стæй Уæрæсæйы Федерацийы паддзахадон арæныл Республикæ Гуырдыстонмæ ахизыныл чи фæнд кæны, уыцы граждæнты нымæц дæр чысыл нæу.

Æппæт ацы æууæлтæ хынцгæйæ, æввахсдæр рæстæджы бæрæггæнæн-уадзæн пунктмæ хæстæг рæстæгмæ оперативон кьорды скондмæ чи бахыд, уыцы пæллицæйы куджытæн æвæрд æрцаудзæн цæрæн модултæ, цæмæй сæ службæ æмбæлгæ хуызы æххæст кæной. Сæ хæстæ та чысыл нæ сты: æхсæнадон уагæвæрды хæлдтытæ æмæ барды нырмæ архайдытæ нæ бауадзын паддзахадон арæнмæ æввахс.

Фыццагдждæр, тыхджындæргонд æрцаудзæн фæндаджы змæлды æдасдзинад, уæлдайдæр поселок Редантæй "Уæллаг Ларс"-ы бæрæггæнæн уадзæн пунктмæ автомобилон фæндагыл.

Транспортон фæрæзты цыдмæ хуыздæр цæстдард саразыны нысанты та æмархайд кæндзысты Цæгат Кавказы федералон зылды

субъекты Фæндаджы змæлды æдасдзинады паддзахадон инспекцийы куджытæ. Паддзахадон арæныл чи ахиздзæн, уыцы транспортон фæрæзты цыд пæллицæ-

йæгтæ бæрæг кæнынц æмæ уый арæзт цæуы радмæ гæсгæ.

Республикæйы автомобилон фæндæгтæ уæгъддæр цæмæй уой, уый тыххæй хицæн рæтты нысангонд æрцыд лæууæн бынæттæ. Рæстæгмæйы оперативон кьорды куджытæ æмæ бархайд кæндзысты æфсæддон комиссардтимæ: бæрæггæнæн-уадзæн пункты сидтон кары граждæнтæн лæвард цæудзысты пæвæсткæтæ, сæмæ цæудзæн æмбарынгæнæн куыст дæр.

Бæрæггæнæн-уадзæн пункт "Уæллаг Ларс"-ы уавæр куыд у, уый тыххæй граждæнтæн базонæн уыдзæн республикæмæ барцауæны, бæлвырддæр та бæрæггæнæн-уадзæн пункт "Æрæф"-ы æмæ поселок Редантмæ бацауæны.

Рæстæгмæ оперативон кьорды сконды йæ службæйы хæстæ чи æххæст кæны, уыцы пæллицæйæгтæн республикæйы Мидхуыддагты министрды сæргълаууæг бæрæггæнæн-уадзæн пункт "Æрæф"-ы æмæ поселок Редантмæ бацауæны.

РЦИ-Аланийы Мидхуыддагты министрды пресс-службæ

Цыбырæй

Иваргонд æрцаудзæн

Мæздæджы станцæйы пæллицæйы хайады куджытæ сбæрæг кодтой республикæйы 18-аздыд цæрдæджы. Уый йæ сыфыл социалон хызы рахаста къам экстремистон организацийы символкæнæм, кæцынæн бар нæй Уæрæсæйы Федерацийы.

Гражданныл скодтой суагъæ административон барадхæлдты тыххæй 20.3-æм статьяйы 1-аг хаймæ гæсгæ "Экстремистон æхсæнадытæ æвди-

сæнтæ æмæ уазысанты æргом æвдисæн, уæрæх хæлиу кæнын кæнæ æргом паракхат кæнынæн бар нæй УФ-йы федералон законмæ гæсгæ".

Тæрхондон уынаффæ рахаста фæивар æй кæнынны тыххæй.

Нæ уацхæссæг

Историйы сыфтæ

Ирон хæстонтæ пæддзахы æфсæды

Уæрæсейы хæдхæцæг пæддзах иудадзыг архайдта йæ полтика Кавказы фидар канынл. Æмæ уый фæдыл 1887 азы Александр III указ бафыста хæххон адæмты æфсæдмæ каныны тыххæй. Афæдз фæстæдæр цагатаг ирæттæ хъазахъхæгтæй службæ канын райдыдтой Æрыдоны станицæйы, бæлвырддæр та — Фыццагæм сунжæйæг-дзауджыхъæуккаг полчы, хуссайраг ирæттæ та бахаудтой кавказæг фистæг æфсæды дружинамæ æмæ уыдысты Тифлисы губернийы. Фæстæдæр Терчы областы чи райгуырд, ахæмтæй арæст æрцыдысты хицæн æфсæддон хæйттæ: 1890 азы Ирон бæхджын дивизион, 1891 азы та — Ирон фистæг бригад.

Раст куы зæгъгæм, уæд пæддзахы указы рацæуыны агъоммæ дæр хæххон чысыл адæмы минæвæрттæ æфсæды сæхи равдыстой намысджынæй. Суанг XVIII æнусы кæронæй фæстæмæ ирон бархионты фенæн уыд Дзауджыхъæуы

гæнынадæй райста Георгийы тырыса, Дунайы хæсты кæй фесгуйхт, уый тыххæй. Фæстæдæр дивизион ныххæлиу, тырыса та кæдджын бынаты лæууыд хъазахъхæг æфсæды тырысайы фарсмæ Терчы областы хицауы хæдзары. Уæды рæстæджы Шипкайы хъæбатыр инæлар Скобелев стыр аргъ кодта ирæттæ иузæрдиондзинадæн. 1880 азы Туркестанмæ хæстон экспедицийы куы цыдис, уæд нæ ферох кодта хъæбатыр хохæгты æмæ йæмæ бархийæ акодта фондзæсæдз барæджы.

Куыд загътам, афтæмæй хохæгты æфсæдмæ канын кæй райдыдтой, уымæн уыд политикон нысануæг. Пæддзахы хицауады фæндид йæ империйы иудзинад равдисын, уæлдайдæр хуссайраг зæххытæ мыггагмæ Уæрæсейы кæй сты, уый æндæр бæстæтæн базонын канын. Ацы нысантæ царды рауадзын кæй хуынд, уымæн æвдисæн у уый, æмæ 1887 азы уырыссаг губернитæй æфсæдмæ конд æрцыд 250 мин адæймаджы, Кавказы стыр регионæй та æрмæстдæр 2 мин сидтоны. Хуындæг дарддæр æнæ дисаджы хабæрттæй нæ ахицæн. Цæвбитон, 1888 азы мæздæггаг Цыбырты Андрейы ацух кодтой Дагестайнаг бæхджын полкæй. Ам та службæ кодта бархийæ, цæмæй йæм фæстæдæр æвæндонæй фæсидтой æфсæдмæ.

Пæддзахадон архивы æрмæджытæ куыд дзырынц, афтæмæй Дзауджыхъæуы зылдæй, Мæздæг æмæ Лабæйæ æрвылæз æфсæдмæ конд цыд, ссæдз азы кæуыл

хæлон фидын райдайой, уый тыххæй.

Хыггагæн, фæстæдæр Кавказы æфсæддон зылды командæгæнæг, инæлар Дондуков-Корсаковы амындзинадмæ гæсгæ æфхæрæн митæ райдыдтой уæлдæр амынд хъæуты. Дзадзаты Ибрагим æмæ Бетанты Айдарыхъ хаст æрцыдысты Георгиевскæмæ. Пысылмонхъæу æмæ Доныфарсы хъæуты хицауттæ Хъараты Хазби æмæ Хъæдхоты Дибойты та ахæстоны смидæг кодтой, пырыстыфæй бар нæ райсгæйæ, æвæртт лæгтæн Тифлисмæ цæуыны тыххæй гæххæттæтæ кæй радтой, уый тыххæй.

Æрыгон лæппутæ разæнгардæрæй цæмæй цæуой æфсæды рæнхытæм, уый тыххæй пæддзахы администраци сидтон кæмистæм бакодта бынæттон цæрджытæй тæккæ дзырддзæуæгæдæр

дзинад æмæ бахъуаджы рæстæг æгуыдзæг никуы разындысты. Рæстæгæй-рæстæгæм полчы ахуыртæ цыдысты топпæй æхсынæй. Алы фæззæг дæр-иу салдæттæ бæхылбæдджытæ æмбардысты уыдысты Майккопы.

Дæс æмæ ссæдз азы дæргы авд мин адæймагæй фылдæр бæлвырд кодта Ирон бæхджын дивизионы. Сæ фылдæр уыдысты зæххусджытæ, хъæздыг хæдзæрттæй чи рацыд, уыдоны та аныма йæн уыд къухы æнгуылдзтыл. 1887 азы сидтонæй уырыссаг æвзагыл дзырынмæ арæхст æмæ кæсын зыдтой æрмæстдæр дæс адæймаджы. Архивы æрмæджыты базæд фыццаг ирон барджыты кой æмæ сын мах дæр сæ нæмттæ зæгъдыстæм: Будайты Яков, Зембатты Никъала, Золойты Дзабо, Хъалæгаты Ислам, Коккайты Харлампæ æмæ Цогойты Майрæм.

Куыд загътам, афтæмæй сидтонты фылдæр хай нæ зыдтой уырыссагау дзырын. Фæлæ уый лæппуты ницы хыгдардта æфсæддон цæттæдзинад райсынæн. Ацы азы Ирон бæхджын дивизионы службæ кодтой штабс-ротмистртæ Гуырдыбегты Никъала æмæ Хъаныхъуаты Георги, штабс-капитан Дзугаты Хадзымуссæ, корнеттæ Абаццаты Дауыт æмæ Михал, Хабæты Иван æмæ Хъайыртты Михал, прапорщиктæ Козаты Харитон, Торчынты Бицко æмæ Цæллагты Микъала.

Кæд дивизионы 200 æхсаргарды йæдæмæ нæ уыд, уæддæр æй нымæдтой хицæн æфсæддон хайыл. Йæ сарæзтыл цалдæр азы куы рацыд, уæд пæддзахæй райста хæххон тырыса. Иуæрдыгæй уыдис Сыгъдæг Уастырджийы ныв, иннæрдыгæй та — пæддзах Никъала I — суæрт цыллæ æндæхтæй конд, тырысайы кæрæтты та цæхæртæ калдтой сыгъзæрин дзууæсæрон цæргæстæ. Уымæй уæлдай ма дивизионæн уыдис йæхи тохы зарæг дæр Уастырджийы номыл. Фæндагыл цæугæйæ-иу æй, ирон лæппутæ æмхуызонæй систой æмæ сын æдзухдæр уыдис ныфс.

Хыггагæн, Фыццаг дунеон хæст куы райдыдта, уæд æфсæдмæ каныны уагæвæрд фендæрхуызон æмæ цалдæр мин ирон лæппуты службæ канын райдыдтой Уæрæсейы алы рæтты. Райгуыраг бынæттæй кæй фæхæуыдты, уымæй уæлдай сæм "хистæр салдæттæ" тымæг кæй дзырдтой, уымæй тыхстысты. Стъараполы губернийы Гатчинскы 112-æм полчы службæгæнæг салдат Гуытыаты Георги уыцы рæстæджы Байаты Гаппомæ фыста: "Ам нын раст нæ туг нуазынд, æнаххоссæй дæр нæ аххосджын канынц æмæ нæ къæхтыл нал лæууæм. Кæд ма уæ уæг кæстæртæ хъæуынд, уæд нæ ардыгæй фервæзын кæнут".

Фæстæдæр, бæлвырддæр та 1915 азы 6 мартыйы, горæты сæр дард Харбинæй райста, Гусайы-фырт кæй бафыста, ахæм телеграммæ дæр: "Æфсæды службæгæнæг ирæттæ фæнды Райгуыраг бæстæйы сæралпонд сæ хæстон æхсар нывондæн æрхæссын. Курæм, цæмæй бацархайай мах нæхи æрсидтон зылдмæ раивыныл".

Ахæм бирæ фæндæттæ хынджæйæ, æмæ сидтонæй хæстхæом æфсæддон хæйттæ саразыны тыххæй Байаты Гаппо фарста æрæвæрдта уæлдæр командæгæнæныды размæ. Йæ хæппæрис хорзыл нымæд æрцыд — ирæттæй бæхджын полкæтæ арæст цыдысты уырыссаг æфсæды. Ирон бæхджын дивизион та стыр хъæбатырдзинад равдыста австриаг фронты. Фæстæдæр æй командæгæнынад раивта Кавказмæ æмæ дзы арæст æрцыд полк. 1916 азы Ирыстоны цæргæг сидтонæй бантыст Ирон фистæг бригад саразын дæр.

Дзууæ æфсæддон хайы дæр дарддæр ахæцæг кодтой ирæттæ намысджын службæйы традицтæ. Салдæттæ æмæ офицертæй бирæтæ сæ хъæбатырдзинады тыххæй райстой Райгуыраг бæстæйы хæрзиуджытæ. Февралы революцийы фæстæ Ирон бæхджын полкæ æмæ ирон фистæг бригады бакодтой Кавказæг ("Хъæддаг") дивизионæ. Уæцы рæстæг лæууыд Петроградмæ æввахс Гатчинæйы. Октябры революци куы райдыдта, уæд дивизиый салдæттæ нæ бакуымдтой, чи сыстад, уыцы куджыты нысабыр канынмæ. Цæсдæр рæстæджы фæстæ ирон салдæттæ æрзыдæхтысты сæ Райгуыраг бæстæ æмæ райдыдтой сабыр цард аразын.

ЦОГОЙТЫ Валодя,
историкон наукаы кандидат
ЛОТИТЫ Игоры конд нывтæ

Рохæн æвгъау нæмттæ

Йæ курдиат æвзонгæй рабæрæг

Ивгъуыд рæстæджы цаутæ арæх æрлаууынд зæрдыл. 1962 азы баыдтæн ахуыр канынмæ Дзауджыхъæуы музыкалон-педагогон училищæмæ. Ахуыры фæстæ иу аз бакыуыстон Мæццуты скъола-интернаты. 1966 азы та кустын райдыдтон Горагтарон районы Куырттаты хъæуы астазон скъолайы.

Уыцы азы скъолайы директор уыдис Къозонты Махарбег — хорз разамонæг æмæ адæймаг (рухсаг уæд). Хъомыладон куыстæм, скъоладзауты сфæлдыстадон архайдмæ, се "гъдаумæ йæ хъус тынг дардта. Мæ дæсныадæй уæлдай мин баргонд уыд аивадон къорды куыст дæр. Фæзындысты драмон, фендырдзæгъдджыты, ирон кафджыты æмæ зарæгæнджыты, балалайкæйæ цæгъдджыты сфæлдыстадон къордтæ. Нæ республикæйы сгухт артист, адæмæн уарзон актер Дзытаты Лактемыры æмæ йæ бинонты дæр уыцы рæстæг базыдтон. Сæ фыд

ныв канынмæ дæр. Фæлæ йæ уæддæр йæ-химæ тынгдæр æлвæста сценикон аивад. Фыццаг стыр æнтыст фиданы артисты къухы бафтыд 1967 азы. Скъоладзаутимæ цы театралон скъуыддæг æвæрдтон, уыдонæй иу уыд Илас Æрнигоны пьесæ "Уайсадæг чындз". Ролты хъазыдысты Дзытаты Лактемыр, Тохтаты Хасан, Дзансолты Елизаветæ. Лактемыр дзы сарæзта æрзонд лæджы суæрт. Советон рæстæг куыстадон коллективтæн нæ спектаклтæ æвдытæн. Октябрыхъæуы консервæнгæн заводы нæ-иу арæх суазæг кодтой, æры-

гæйæ дæр сценикон аивадмæ йæ уарзондзинад къадæр нæ фæци, æмæ йæ тыхтæ æвæртста Октябрыхъæуы клубы. Уыцы рæстæджы клубы разамонæг æмæ режиссерæй куыста Дзытаты Шамил. Уыд хорз адæймаг æмæ рæсугъд зæрдæйы хицау. Лактемыры курдиат æнæбафиппайгæ нæ фæци.

Лактемыр ссис Ирон театры астæуккаг фидар цæджындзæтæй иу. Æмхуызон хорз арæхст комедийы, драмæйы, трагедийы хъазынмæ. Уыдонæн сæ зынгæдæртæ сты Гоголы Лактемыр, Тохтаты Хасан, Дзансолты Елизаветæ. Лактемыр дзы сарæзта æрзонд лæджы суæрт. Советон рæстæг куыстадон коллективтæн нæ спектаклтæ æвдытæн. Октябрыхъæуы консервæнгæн заводы нæ-иу арæх суазæг кодтой, æры-

ХОРАНТЫ Созырыхъо

æмæ Мæздæджы гарнизонты. Арæх уырыссаг æфсæддон хæйттæн æххуыс кодтой, хæххон тæссаг фæндæгтыл Гуырдыстонмæ куы цыдысты, уæд.

Фæстæдæр ирæттæ службæ канын райдыдтой хъазахъхæгты рæнхыты. Хъахъæдтой Терчы былгæрæттæ Новоосетинскæйæ æмæ Черноярскæйы станицæтæм æввахс. 1838 азы Елхоты цы хохæгтæ æрбынæттон, уыдон сæхи мæ хæс райстой, ауылты цы фендаг цæуы, уый хъахъæнын. Ацы хабæрттæй къорд азы раздæр Дзауджыхъæуы комендант, булькыон Скворцов хицауадæн фехуысын кодта. Тæгиатæй 12 бархионы сæхи кæй ныффыссын кодтой туркаг фронтмæ сæ арвитаны тыххæй.

Уырыссаг командæгæнынад аргъ канын зыдта, хохæгтæй йын æххуыс чи кодта, уыдонæн. Уæлдай кæдджындæр уыдысты дæсны бæхылбæдджытæ æмæ æхсаргардæй хорз чи арæхст, ахæм хæстонтæ. Уæдæ зонан хуынд Кавказы алы адæмты æгъдауттæ, бахъуаджы рæстæг кæмдæриддæр хъæбатырдзинад равдисын.

Ацы æппæт миниуджытæ кæй уыд ирæттæм æфсæддон службæйы, уый тыххæй сæ 1845 азы император Никъала I хорзæхджын кодта Адæмон кæдджын тырысайæ. Уымæй уæлдай, 1817-1864 азы Кавказы хæсты рæстæг Ирыстоны сæрæнгурдтæй бирæтæ райстой хæрзиуджытæ. Бинæттæ тынгдæр та фесгуйхтысты бирæгъзынæг Габуты Уырыс æмæ Новоосетинскæйы станицæйæг хъазахъхæг Сабеты Барис. Дзууæйæ дæр хорзæхджын æрцыдысты салдатаг уæлдæр хæрзиуджытæй — Георгийы дзуæрттæй. Фæстæдæр хъæбатырдзинад кæй равдыста, уый тыххæй Георгийы æртæ дзуары райста Гæздæнты Елдарыхъо дæр.

Ам нæ дарддæр зæгын фæнды уый, æмæ ирон бархионтæ канд Терчы областы нæ службæ кодтой, фæлæ ма Фæскавказ æмæ Астæуккаг Азийы дæр. Ивгъуыд æнусы астау Хуссар Ирыстонæй фондзæсæдз барæджы службæ кодтой гуырдызæг дружинæйы æмæ уыдысты тæккæ цæттæгонддæр. Æдзухдæр-иу сæ хуынджын худты куы фæзындысты хæсты бындры, уæд-иу знæгтæ сæ сæр сæ кой сси.

Æцæгдæр, пæддзахадон архивты бирæ ис ирæттæ хъæбатырдзинадыл дзураг æрмæджытæ. 1878 азы Ирон бархионты дивизион уырыссаг æфсæды командæ-

АБАЦИАТЫ Дауыт

сæххæст, ахæм лæппуты 8 проценты. Бæлвырддæр зæгъгæйæ та, 100 адæймаджы. Сидтоны æвзарыны тыххæй-иу раздæр хæлтæ сæппæрстой, службæ канын та хуынд æртæ азы. Уæды рæстæджы ирон адæмæй æфсæдмæ кодтой куыд чырыстæтты, афтæ пысылмæтты дæр. Цæгæт Кавказы цæргæг иннæ хæххон адæмтæм уырыссаг æфсæдмæ нæ сидтысты, службæ каныны бæсты фыстой хæлон — алы хæдзарæй дæр фондз сомы.

Официалон пропагандæ йæ удай арт цагъта, цæмæй равдиса, цыма æфсæды службæ канын пæддзахы хуыздæр лæвар у. Фæлæ æрыгон лæппутæ æфсæдмæ бархийæ кæй нал цыдысты, уый адæмы тынг смæстджын кодта. Бирæ фыдæлтæ сæ лæппуты нал уагътой æртæ азы салдæтæй хафынмæ. 1887 азы сентябры Зилгæйы, Заманхъулы, Елхоты, Пысылмонхъæуы, Санатыхъæуы, Кæрдзыны, Тлататыхъæуы, Доныфарсы æмæ иннæ хъæуты цæрджыты æвæртст лæгтæ хицауадмæ æрхатыдысты, цæмæй æфсæдмæ цæуыны бæсты кæсгæтты, цæцæйнагты, мæхъхъæлæтты, дагестайнæгты хуызæн

ХОРАНТЫ Михал

лæгты — дæлбулкъон Хоранты Созырыхъойы, майор Хъæстуаты Ту-гыроны æмæ Алагыры кæдджын хистæр Бесолты Тæгæрханы. Фæлæ кæд хицауад цыфæнды хæлдджы архайдта, уæддæр, службæ канын кæмæн æмбæлд, дæсгæй ахæм лæппутæ нæ цыдысты сидтон хайæдтæм. Æмæ уый тыххæй Нары зылдæй дзууæйæ: Дзанайты Григори æмæ Алыксандр бахаудысты ахæстонмæ.

Хуыздæр нæ рауад 1892 азы джызæйлæгтæ Хыргъаты Дзамболат æмæ Тасолтаны, тлататы-хъæуккагтæ Мыкагъаты Дзанго æмæ Дзуццаты Дрисы хуындæг дæр. Хъæуты иумæйæг æмбардыты сæ нæ бафæндыд, бынæттон хъæздзугытæ цы сидтонты номхъгъдтæ сарæзтой, уыдон сфидар канын æмæ ахст æрцыдысты. Ахæм хабар уыдис Зилгæйы дæр. Фæлæ ам хъæуы цæрджытæ не схъæр кодтой "змæнтджыты" æмæ Дзауджыхъæуы зылды хицауы бахъуыд хъæуыхицау, юнкер Дзарасаты К. Йæ бынæттæй сисын.

Раст куы зæгъгæм, уæд сидтонтæ хуымæтæджы нæ кумидтой æфсæды рæнхытæм. Архивы æрмæджытæ ис 1887 азы службæгæнджыты тыххæй. Бæлвырддæр та — Ирон сунжæйæг-дзауджыхъæуккаг полчы барджытæ Æрыдоны станицæйы цардысты æрзонд æмæ кæлæддæг бæсты хæйтты. Сæрдыгон кызармæты уыдис æнуд, зымæгон кæд сугæй арт æндæрстой, уæддæр сæ фæлæууæн нæ уыд узæлæй. Полчы дохтыры къухфæст гæххæттæтæ куыд амонынд, афтæмæй æфсæддонтæ кæм цардысты, уыцы агъуысты 14 градусæй хъармдæр никуы уыд. Салдæттæ арæх рынчын кодтой гриппæй, тьбæнгты ницæй, арæх сæ дзæбæх канын хуынд уæнгсæстæй дæр. Уæдæ сæ хæринаг дæр хорз нæ уыд. Аходæны цай æмæ дзул, сихорæн дзидзайы борц, æхсæвæрæн та — кас.

Ам зæрдыл æрлаууыц Хетæгкаты Къостайы æмдзæвгæйы рæнхытæ "Салдат"-æй:

Талын кызармæты къуымы-иу батулдзæн, Сау хъæмп — йæ гобан, йæ баз...

Дарддæр нæ зæгын фæнды полчы æфсæддонты службæйы тыххæй. Ирон барджытæ хъахъæдтой Арвыкомы фендаг. Æхсæвыгон Реданты, Ларсы, Бæлтаты, Джейрахы, Дайраны постыты лæууын кæй хуынд, уый сæ алы хатт дæр домдта къæрцхъус-

Тепсарыхъо раджы амард. Мад Нинайæн сыххæсты стыр кад уыд, лæппу æмæ æртæ чызджы иунагæй скъомыл кодта. Йæхæдæг куыд рæстæг зондыл, æгъдауыл, æфсармыл хæст уыдис, афтæ байрæзтысты йæ сидæртæ.

Лактемыр уыд хæрзæгъдау, зæрдæргъæд, коммæсæ лæппу. Йæ "гъдау æмæ хорз ахуыргæй уæлдай бæрæг дардта йæ "мæртты" "хæсн. Скъолайы уыд хæрз арæхст алцæмæ дæр, уæлдæйдæр та — æмдзæвгæтæ аив кæсынмæ, балалайкæйæ цæгъддæр, инструменталон къордымæ-иу куы цагъта, уæд йæ мыртæ дæр æндæр хуызы зæлыдысты. Зæргæ куы кодта, уæд та йæ хуызытæ хæлæст дæрдтыл хуыстис. Уымæй уæлдай ма уыд сыгъзæрин къухты хицау, иттæг хорз арæхст

гон хæдахуыр артисты-иу барæвдыдтой. Уый тыххæй абон дæр бузын дæн уæды директортæ Тотраты Хъазыбег æмæ Бæдтиаты Сергейæ. Куыд разамонæг, афтæ мæнæн та Кады грамотæ радтой. Ацы кæм дæр уæд, 1967 азы, заводы клубы ист æрцыд.

Районы драмон къордты æркасты Дзыттыты-фыртæн йæ арæхстдзинадæн скодтой стыр аргъ. Уæд ирдæй бæрæг канын райдыдта Лактемыры цæхæр калгæ курдиат. Куырттаты хъæуы скъола аивадон хихъæппæрисадон къордты "хæсн æркастыты, фестивалты кæлдæриддæр раззаг бынæтты уыдис.

Лактемыр астазон скъолайы фæстæг ахуыр канынмæ бацыд Камбилеевкæйы скъоламæ. Ам ахуыргæн-

Ирыстоны æмæ нæ бæстæйы киноаивады Лактемыр, куыд артист, афтæ ныууагъта зынгæ фæд. Ахъазыд 12 кинонывæй фылдæры. Кæй, стæй цæй ахоссæй нæ райста Уæрæсæй сгухт артисты ном? Дзытаты Лактемыры къухты стыр сфæлдыстадон æнтыстытæ кæй бафтыд, уымæн фидар биндур Куырттаты 8-азон скъолайы æвæрд кæй æрцыд, уый дызæрдыггаг нæу.

Йæ царды фæстаг бон-тæм Лактемыр зæрдæйæ лæггад фæкодта йæ уарзон ирон адæмæн. 1 октябры йыл хуызæм сæххæст уыдаид 71 азы.

БÆЗЫТЫ-БЕКЪУЫРТЫ
Нина,
фæллойы ветеран

Наука æмæ æрдз

Ахуыргонды ног чингуытæ

Раздæр ма фыстам, экологи æмæ цардархайды æдæсдзинады дунеон академийы æдæг уæнг, техникон наукаы кандидат æмæ Уæрæсейы Федерацийы сгухт эколог Цъгойты Таймурад 2017-2019 азы Цæгат Ирыстоны æрдыртасыны тыххæй цы экологион æмæ терминологион дзырдæттæ рауагъта, уыдоны ахæддзинады фæдыл. Фæлæ ахуыргонды сфæлдыстадон фæллойы уыдоныл нæ хицæн каны, дарддæр дæсфæлдæхтæй архайы республикæйы æрды ахуырады аккаг æвæрен бахæссынл. Æрмæст ацы аз мыхуыры рауагъта æртæ чиндыж: "Ирыстоны цæдтæ æмæ къæдзæхуртæ", "Цæгат æмæ Хуссар Ирыстоны суадтæ æмæ суадæттæ" æмæ "Ирыстоны хæхтæ æмæ цыттытæ".

Фыццаг чиндыж фыццаг хай автор цыбыр бæрæггæнæнтæ хæссы, Цæ-

объектæн дæр лæвард цæуынд хуыздзын къамтæ. Чыныгкæсæгмæ уæл-

гат æмæ Хуссар Ирыстоны фæззæутты. Тырысгомы, Хуыды комы æмæ Къозы комы цы бирæ цæдтæ ис, уыдоны тыххæй. Дыккаг хайы бакæсæн ис дзæмгæлдурты, дæргъæгцон дуртæ æмæ кæддæр цæдтæ æмæ уыдонæй, уыдонæй баззæйгæ бынæтты тыххæй. Чыныджы хорздинад уым ис, æмæ автор цæй кой каны, уыцы æппæт

дай диссагдæр фæкæсдзысты Хъелы цæд — Дзымыры комы, Къозы цæд — Тырысгомы; стыр дуртæ Уæлладжыры комы Ксурты, Ходы Фыры дзуары кувæндонны цур æмæ æндæр рæтты. Рагон цæдтæ кæм уыдысты, уыцы бынæтты къамтæ та æвдыст цæуынд чыныджы 218-220 фæрстыл.

æмæ дзы пайда кæнæн ис бæстæзонæн, географи æмæ æрдзонæн наукатæ ахуыр кæнгæйæ, Цæгат Ирыстон æмæ Хуссар Ирыстоны алфамбылай дуне хуыздæр базонны кæй фæнды, уыдонæн та уыдзæн, бирæ зоннындæттæ кæцæй райсдзысты, ахæм чыныг.

(Кæрон 4 фарсыл)

Спортивон фидиуэг

Масс-рестлинг

Бронзæ хæрзиуджытæ

Чекбоксары горæты уыд Уæрæсейы ерыстæ масс-рестлингæй. Бронзæ майданта райстæ цагатирыстойнаг спортсментæ — Сохиты Миланæ (60 кг) æмæ Чертыхыты Алан (80 кг).

Уый тыххæй фехъусын кодта Цæгат Ирыстоны физкультурæ æмæ спорты министрды пресс-службæ. Спортсменты бацæттæ кодтой Къадзты Зитæ æмæ Дудиаты Дианæ.

Æдæппатæй ерысты архайдой 267 спортсмены Уæрæсейы 26 регионæй.

Нæ уацхæссæг

Барад

Давæггаг фарсыл нæ хæццы

Дæуджыкхæуы Промышленнон районы прокуратурæ зылынгæнаен хатдзæг сфидар кодта Рахизфарсы районы 38-аздыд цæрдæджы хуыддаджы фæдыл. Уый зылынгонд цауы, УФ-йы Уголовон кодексы 158 статьяйы 2-æм хайы пункт "В"-йы амынд фыдракæнд (давд гражданинæн зынгæ зынан æрхæстæгæй) кæй сарæзта, уый тыххæй.

Слесты бæрæггæнаентæм гæсгæ, 2022 азы майы ахосджыны цæст æрхæстæд Дæуджыкхæуы Тамайы-фырты уынджы лæууæг автомашинæ ВАЗ-21070. Уый дæзгæл банкæлгæйгæ, нæлгоймагмæ фæзынд уымæй йæхицæн спайда кæныны хуыды. Фæдзырдта эвакуатормæ, сæвæрдта дзы машинæ æмæ йæ радта æрфæйнаджы сæстæгтæ исæн æввахсдор пунктмæ. Йæ фыдгæнаен архайдæй ахосджын транспортон фарæзæй исбонджынаен зынан æрхæста 39 мин сомы.

Зылынгæнаен хатдзæг сфидар кæнгæйгæ, уголовон хуыддаг æрвыст æрцæд Промышленнон районы тæрхондонмæ бæлвырд æм æрхæсыны тыххæй.

Юлия КОЛЛЕГОВА, республикæйы прокуроры æххуысгæнаг дзыллон хабархæссæг фæрæзтæ æмæ æхсæнадимæ æмархайды

Уæлахиздзаутæ

Национ литературон преми

Хуссар Ирыстоны паддзахадон университеты лæвæрд æрцъыдысты Джусойты Нафийы номыл национ литературон премитæ.

Конкурсы уæлахиздзау — Остыты Алан. Йæ чыныг фыст æрцæд ирон адæмы геноциды тыххæй. Дыккаг бынаты — Тыхты Валентин æмæ Беккойты Майæ, уыдон архайдой прозæйы хайды. Æртыккаг бынаты — Габолаты Зауырбег æмæ Бестауты Аланæ. Уыдон балæвæрдтой сæ поэтикон æмбырдгæндтæ.

райдыдой æмбылун Цæгат Ирыстоны фысджытæ дæр, уый тыххæй йæ хонæм — национ. Бузынг мæ фæнды зæгъын, ацы хуыддагмæ æвæраен чи бахаста, уыдонæн — къамисы уæнтгæ, спонсортæ æмæ архайджытæн. Фидæны нæм фылдæр ног фысджытæ куыд уа, ахæм амонд нæ уæд, — загъта хæрзаудæн фонд "Амонд"-ы директор Чельхæхаты Хъазбег. Премитæ лæвæрд æрцъыдысты хæрзаудæн фонд "Амонд"-ы бындурæвæ-

тæ æмæ мæм сæ цæст æрдарой. Куыд фæнд кодтон, афтæ нæ рауад, фæлæ ноджы хуыздæр — Хъазбег æмæ мын Хуыгаты Ростислав иумæ рауагътой мæ фыццаг æмбырдгонд "Мæ удлæууæн

мæй дарддæр дæр ирон литературæмæ æвæраен хæссон, — загъта ЦИПУ-йы студенткæ, Джусойты Нафийы премийы лауреат Бестауты Аланæ.

Премимæ бадæттыны рæстæг фæфылдæр кодтой. Кæд æй раздæр алы аз лæвæрдтой, уæд ныр та — алы æртæ азы. Литературон ерысмæ бар ис бадæттын фæстæг 5 азы дæргъы мыхуыргонд уацмыстæ, ома, æрмæст чингъытæ æмæ æмбырдгæндтæ.

Фыццаг преми — 200 мин сомы, дыккаг — 150 мин сомы æмæ æртыккаг — 100 мин сомы. Уæлахиздзауты сxor-

тынг æхсызон. Премийы хæрзаудæн фонд арæзт æрцæд Хуыгаты Ростиславты хæппæрисæй. Фыццаг хатт æй радтам 2016 азы, æмæ мæ фæнды уæды рæстæджы уæлахиздзауты ном æрхуыдыдонны. Уыдон уыдысты: Джыккайты Шамил, Наниты Асиат æмæ Багаты Абрам. Фæстæдæр преми

рæг Хуыгаты Ростиславты кхуыдй, уый загъта арфæйы ныхæстæг уæлахиздзаутæ. — Фыццаг хатт преми-мæ балæвæрдтон 2016 азы, уæд мын æмбырдгонд нæма уыд, æмæ мæ сæйраг фæнд уыд, цæмæй мæ сфæлдыстæдимæ фылдæр адæм базонгæ уа, бакæсой мын мæ 'мдзæвгæ-

— Ирыстон". Мæ цинæн кæрон нал уыд. Стыр бузынг сын. Ацы аз балæвæрдтон мæ дыккаг æмбырдгонд "Тæхуыды" æмæ æртыккаг æмбырдгонды æмдзæвгæтæ хицæнæй. Тынг æхсызон мын у, ацы кадджын хæрзиуджы аккаг мæ кæй скодтой, уый. Мæхиуыл кусдынаен, цæ-

зæхджын кæнынд кадды гæххæттæгæ æмæ Нафийы номыл майдантæй. Уымæй уæлдай ма уыцы бон лæвæрд æрцæд Плиты Грысы номыл преми дæр. Конкурсы уæлахиздзаутæ систы ХИПУ-йы дзыуæ студенты.

ГАДЖИТЫ Агундæ

КАСАТЫ Аслан

Ахуыргонды ног чингуытæ

(Райдайæн 3 фарсыл)

Алфамбылай æрдзы тыххæй фылдæр базоныны нысануæг ис Цъгойты Таймуразы иннæ чынг "Родники и источник минеральных вод Севера и Юга Осетии" - йæн дæр. Автор чиндыжы разыхасы куыд фысыс, афтæмæй арæх адæймаджы æнæрхуыды архайдæй сæфтмæ æрцæуынд алфамбылай æрдзон бынтæтæ, сæ бон нал багæйы сæхи æгъдауæй сырæзын, сыгъдæг кæнын, æмæ уый та æрхæны экологон тыхстыднæдтæм. Нæ кхуы каддæр кæдæм хæццæ кæнын, уыдон та сты дæлзæххон дæттæ. Уыдон зæххы æлхъыд нуæрттæй уæд зæххæм æнхæвæзынд сатæг суадæттæ, æмæ сын чысыл ахадындынад нæй адæймаджы царды. Уымæ гæсгæ, ацы чиндыжы фыццаг хайы лæвæрд цæуы, уыдон кæм æмæ цы рæтты сты, уый номхыгъд, куыд Цæгат Ирыстоны, афтæ Хуссар Ирыстоны дæр, цæмæй дарддæр иртæстгонд æмæ хæххæвæд цæуы, æмæ сын паспорттæ дæр саразын хуыямæ батыхсæм.

Автор фысыс, зæгъгæ, Цæгат Ирыстоны хæхтæ æмæ быдырты ис бирæ суадæттæ. Уыдон сты цæугæдæттæ Терк, Фыйагдон, Æрыдоны доны æмæ æндæртты дæлвæзты. Зæгъгæ, Гуысырайы гуырауæй сугтæ кæмæ ракæлы 293 литры дон, Мамысоны комы Калачыкхæуæм хæстæг цы суадон ис, уый та, хаттай нал фæкæлы æмæ та, ногæй цæуын кæй райдайы, уый тыххæй йæ бынтæттон цæрджытæ схуыдтой Хуысагдон. Уæдæ, Бехъаны æрдзон бынаты цы 170 суадоны бæрц ис, уыдон зымæг дæр нæ сæлынд, æмæ сæ иумæ райсгæйгæ, секундмæ дон рацæуы 15 кубометры бæрц.

Чиндыжы дыккаг хайы багæсæн ис сурдæттæ тыххæй. Автор куыд зæгъы, афтæмæй уыдон сты, æрдзы æвæджиауы лæвар, дзæбæггæнаен миниуджытæ сæм кæй ис, уый тыххæй. Республикæйы ис дунейы зындгонд сурдæттæ Мацестæйы, Боржомийы, Есентукийы хуызæн сурдæттæ. Уыдон сты Цæгат Ирыстоны хæххон хайы цæугæдæттæ Терк, Æрыдоны дон æмæ Æрæфы басейнты. Уæлдай фылдæр ахадындынад ис Хъæрмаæдоны гуырауæнтæ Гæналдоны комы, денджызы æмвæзадæй 1645 м уæлдæр. Сæ хиимон скондмæ гæсгæ уыдон сты европæйаг зындгонд курорт Баден-Бадены суæртты хуызæн, æрмæст ирон суары хæрхæвæддзынад у хуыздæр. Уæдæ Тæмисчыты сондондонгуыры гуырауæнтæ та æвдæдзы хос сты æндайæн-змæлæн оргæнты нызтæ дзæбæх кæнынæн. Фæлæ арæхдæр нуазынаен мах пайда кæнæм Зæрæмæджы, Тибы, Хилакы æмæ æндæр сурдæттæй. Специалиттæ куыд нымайынц, афтæмæй сурдæттæ Цæгат Ирыстоны æдæппæт гуырынц 300 раней, æмæ ацы бæрæггæнаенмæ гæсгæ республикæйы фыццаг бынтæттай иу ахсы Уæрæсейы.

Цъгойты Таймураз æмæ техникон наукæты кандидат, РЦИ-Аланийы сгухт эколог, цæрдархайды æдæсдынады дундон академийы æцæг уæнг Теблтойты Роланд цы чынгы рауагътой, уый та у "Ирыстоны хæхтæ æмæ цытитæ". Хæхтæ дзыуæ республикæйы фылдæр фæззæуттæ кæй ахсынц, уымæ гæсгæ автортæ канд уыдоны рæсугъддынадыл нæ дзырынц, фæлæ ма наукон æгъдауæй æвзарынц æрдзон фæзындтæ дæр: зæйтæ, лæсæнтæ, дурзгæлæнтæ æмæ æндæртæ

ТОХСЫРТЫ Къоста

ГОБОЗТЫ Агундæ

Саударæг

Мæйдар хуызыгæ æрæмбæртæ Ирыстоны хæхтæ. Уæхи уæд æмæ хуыддæлæг æхсæвæтæй! Уæ хæдзæртты бадут хъарм пещы цур, сугты къæрццæ къæрцмæ хуызгæйгæ. Нанайы конд кыумбил цындæтæй уæ къæхтæ скъарм кæнут æмæ цайгæрдæвджы хæрзад цай цымут. Гæ, уый уын мæ зæрдидæр фæдзæхст! Миты урс пелæз æрбазылд æнкæрд æмæ æлдæргæ хæуы сæрма, фæлæ кæсын, æмæ бынтон æлдæргæ нæу. Ау, ацы адæймаг нæ фехуыста мæ фæдзæхст?! Хæуы астау, фæзы, хъарм тыхтæй бады ацæргæ сылгоймаг. Кæд æнæхæддæр у?... Фæлæ йæ фæлыст ууыл дурæг нæу: йæ къæхтыл хъарм бæрзондхуыс дзæбыртæ, йæ сæрыл тинтыты кæлмæрзæн тыкт. Æдзынæг æм ныкхæстæн. — Ох-хай! Цы кодтай, Æна? Цæмæн дæ афтæ æфхæрд?! — Уый мæ мад у, — хуысы мæм кæуыдæр. — Æмæ дæ мады дон уæвæрмæ цæмæн æруагътай?! Фыр тæригъæдæй йæм бакæсæнтæ куы нæй!

— Æз ын нæ уыдтæн! Æз нæ дæн йе 'фхæргæ! — ныккыдта Удгоймаг æмæ мæ размæ рахыт. Цæхæтæ фыр надай, тæригъæдæг, æрхæмттæ... Рагæй мард куы у, зыны йыл, фæлæ Мæрдты бæстæм куыд нæ ары фæндæг? "Мæ мады æз нæ нуууаддзынаен", — бакастæн йæ тар цæстыты.

Æз дзы Иналы базындон, Иналы, О, фехуыстон æй, фылдæргæ хуыдæй фæмард. Фæлæ... Куыд срæст кæрон ис разы Адæймаджы ном?

Иæ мадыл Инал-Удгоймаг ныттыхты, кæугæйгæ. Уый фæхуыс, цыдæр æнахуыр хъарм ын тавын райдыдта йæ рус, æмæ йæ былтæ бахуызмæ сты.

— Уый ам дæ рæстдзынадыл тох кæны. Иунæгæй рашыд уыцы хæсты быдырма æмæ нæ фæфæстæмæ кæндзæн! — хуысы хæлæс уæларæвæй.

— Мæнæ мæ мад! Мæ мад... — сдзырда, йæ тутгæ сæргæгæй, Инал. — Ай мæ мад у! Уый мæ мæтæй фынаы нæ кодта! — богъ-богъ сиса магъыр Удгоймаг.

Мæхиуыл хæцын, хуысын иунæджы хъæрагæмæ. — Мæ саударæг мад! Хивæндæй нæ бакастæн дæ комæ æмæ æнауæрдон ныхмæлæуд расидтæн хæрамгæнæг тыхтæн — раст царды знæгтæн. Æмæ... Æмæ та æддæх фыдгæнд фыдгæндты 'рдæм фæдзис æргомыздæхт, козбау уæлахиз. Фæлæ... Фæлæ бахæвæ, мæ саударæг мад: æрцæудзæн, æнæмæнг ралæуæдзæн бæрæгбон рæстдзы уынджы дæр!

Æрбадтæн мады фарсмæ, мæ рухсæй йын батавон йæ буар. Бабых, Æна... Рæстдзынад гæртæмхор нæу æмæ нæ уыдзæн. Сыгъзæрин, налхуыт-налмасæй дæр ын йæ зæрдæ нæ балхæндзынаен. Уый ирон лæгау нæ тагъд кæны йæ маст исынæм.

Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27. Сæйраг редакторы хæдиджытæ: Бутаты Эльзæ — 25-63-19, Сланты Аслан — 25-94-37. Бæрзонд нымæрдæд: Саутаты Тамилæ — 25-93-68. Шедæ-редактортæ: Баскаты Батрадз — 25-93-74, Абайты Здуард — 25-99-33. Рауагъд редактортæ: Баскаты Эльзæ, Гæззаты Фатимæ — 25-91-89. Сæйраг бухгалтæр: Дойтаты Ленæ — 25-94-19. Уæдхæдджытæ: Гасанты Валери — 25-96-50, Баскаты Уырызмæг — 25-96-31, Гуккаты Жаннæ — 25-96-50, Дедæгкаты Зелина — 25-94-57, Тохсырты Къоста — 25-91-92, Хойбайты Галинæ — 25-90-54, Гобозты Агундæ, Цæгæртаты Эльмирæ — 25-96-16. Къамисæг: Хъайыртты Дианæ — 25-91-88. Сайты редактор: Хозиты Дзæрæссæ — 25-90-54. Рекламæйы хайды сæргæлаууæг: Бызыккаты Земфирæ — 25-67-03. Корректортæ: 25-93-36, компьютерон цех — 25-93-97.

РЕКЛАМА, ХЪУСЫНГЕНИНÆГТÆ

ПРОДАЕМ чистый, просеянный чернозем в мешках. Доставка. Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

ПРОДАЕМ органическое удобрение — конский перегной. 1 мешок — 39 кг — 250 руб. Доставка бесплатная. Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Пошив матрасов и одеял, есть в наличии и на заказ; стирка и ческа шерсти. Тел.: 8-989-037-18-04.

Профессиональное омоложение (обрезка) плодовых деревьев, кустарников, цветов. Рекомендации по уходу — на месте. Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Тæбæхсæуты Балойы номыл паддзахадон Ирон академион театр. Гом кæны йæ 87-æм сезон æмæ уæ хоны йæ спектаклтæм: 1 октябры "Чепена" + 12 Хуыгаты Георы пьесæмæ гæсгæ 2 октябры "Цолайы чындзæхсæв" + 12 Чеджеты Георы пьесæмæ гæсгæ Райдайæн — 18.00 сахатыл. Билеттæ балхæнæн ис театры кассæйы. Уæ фарстытæм бадзурæн ис ахæм телефонтæй: 55-14-68, 25-17-37, 25-11-42. Зал ифтонг у тæлмацгæнæн аппаратурæйæ. Ист цæуынд коллективон куырдиæттæ.

Газет "Рæстдзынад" хицæн адæймагтæй, куыстæуттæй, кооперативтæй, алыхуызон фирмæтæй, кинотеатртæй, клубтæ æмæ салонтæй асламдæр æргæтæй исы алыхуызон хуысынгенинæгтæ, бæрæгбæттæ, куыдты, чындзæхсæвты æмæ райгуыраен бонты фæдыл арфæтæ, тæфæрфæстæ, мысын бонты æрмæджытæ, рекламæ, уымæ — газеты радон, науæд та хæстæгдæр номыртæм. КУСГÆ БОНТÆ — кхуысырæг, дыццæг, æртыццæг, цыппæрæм, майрæмбон (9 сахатæй 18 сахатмæ).

Епхиты бинонтæ бузынг зæгъынц, сæ зыны сахат, Фыдыбæстæйы Стыр хæсты æмæ педагогон фæллойы ветеран Епхиты Григоры фырт Михайлы (Мишайы) зыны бон сæ фарсмæ цы балæууыд, сæ рисæй сын чи айста, уыцы æрцæуæг адæмæн, æмæ хуысын кæнынц, йæ дзыуис-сæдзæм бонны кæнд кæй уыдзæн 1 октябры, сабаты, Хæдгæроны, Тедтойы-фырты уынджы.

Table with 4 columns containing contact information for 'Rastdzyndad' newspaper, including registration details, editorial board, and subscription rates.